

Combaterea euroscepticismului, extremismului/radicalizării și consolidarea încrederii în valorile europene

SERGIU GHERGHINA (UNIVERSITATEA GOETHE FRANKFURT)

SORINA SOARE (UNIVERSITATEA DIN FLORENȚA)

STRUCTURA PREZENTĂRII

- ✓ Dezvoltările fenomenului eurosceptic/extremist
- ✓ Două perspective: cerere și ofertă
- ✓ Atitudinile cetățenilor față de UE
- ✓ Discursul partidelor politice

DEZVOLTĂRILE FENOMENULUI

- ✓ Existența unei tendințe generale de contestare a valorilor europene, o critică a modelului european
- ✓ Ascensiunea euroscepticismului și extremismului:
 - Discurs critic la adresa integrării europene
 - Prevalarea interesului național (ex: suveranitatea)
 - Eurofobia ca și concept larg răspândit

TRĂSĂTURI POPULISTE

- ✓ Existența a trei motive centrale:
 1. Exaltarea poporului
 2. Acapararea nelegitimă a puterii de către elite
 3. Suveranitatea populară

- ✓ Convergență cu extremismul: nativism, crezul autoritar, poporul moral (vs. elite corupte)

EUROSCEPTICISMUL

- ✓ Diferențiere pe baza a trei interpretări ale integrării:
 1. Integrarea ca principiu – acceptarea cooperării
 2. Practica integrării
 3. Viitorul integrării

VOICE
(uneori EXIT)

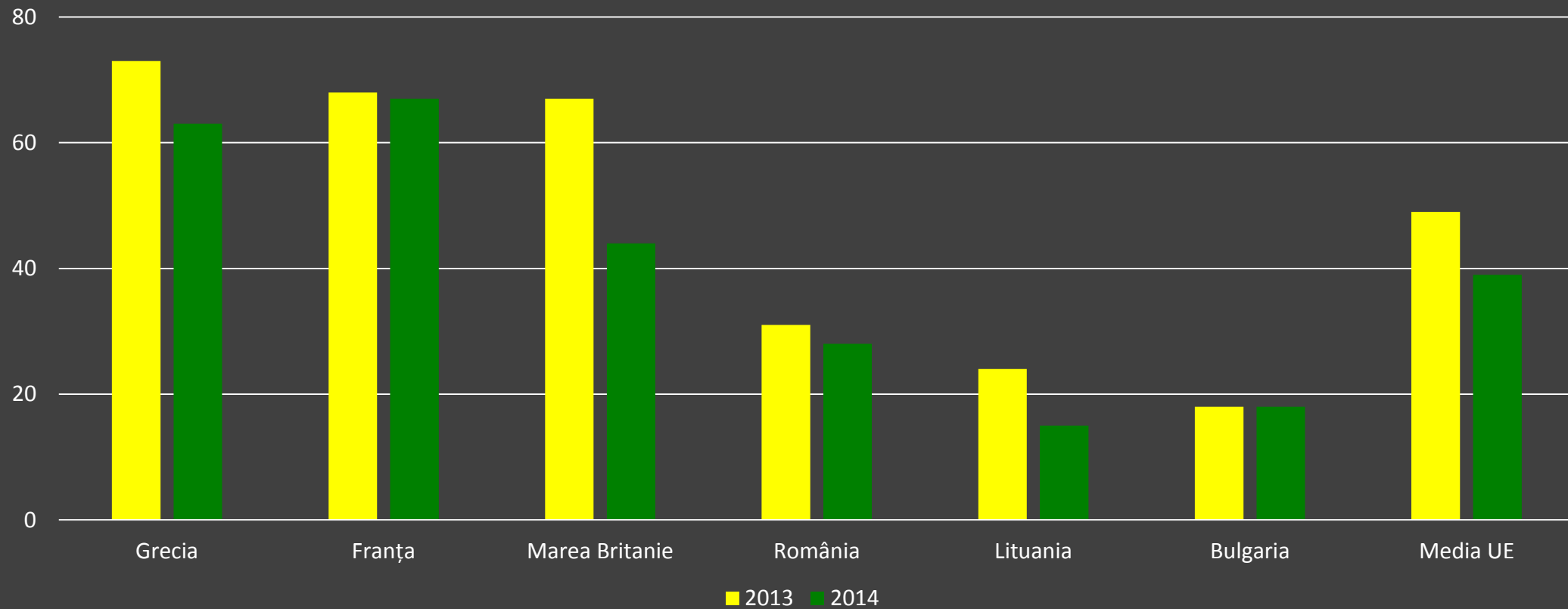
vs.

LOYALTY

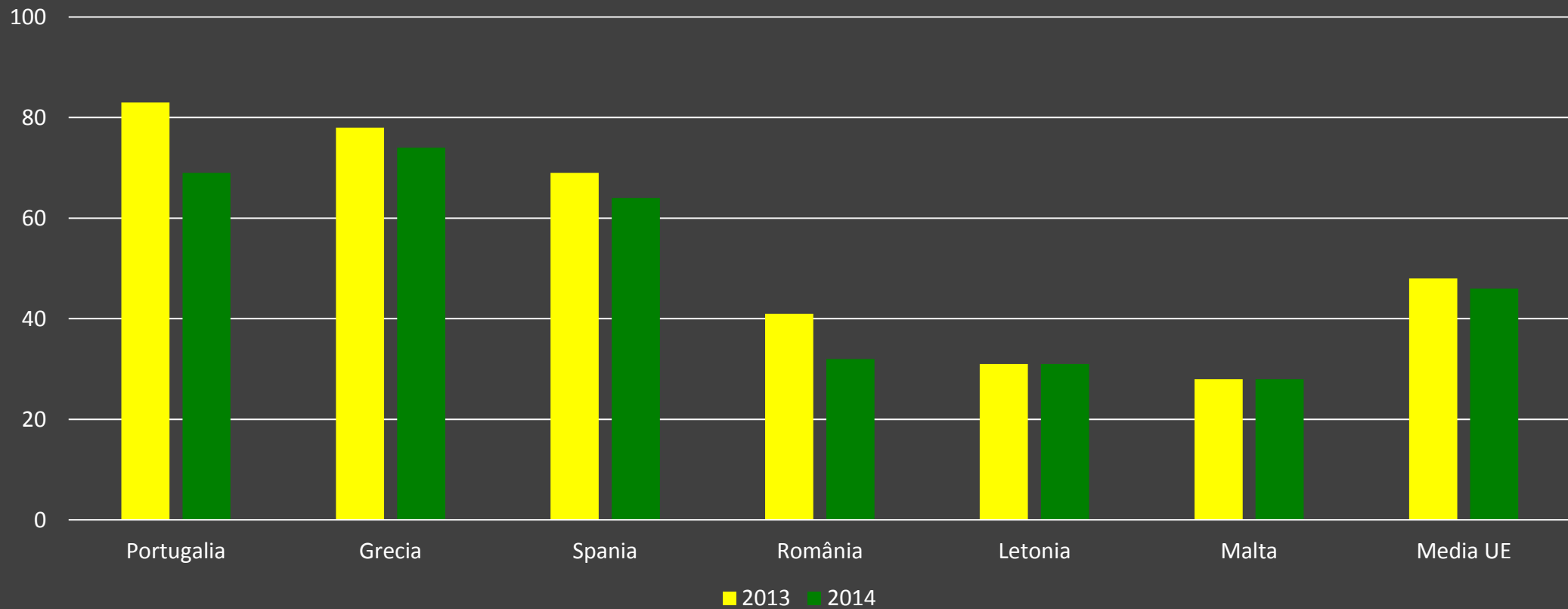
ATITUDINILE CETĂȚENILOR DESPRE UE

- ✓ Distincție între susținere difuză (pentru sistem) și susținere specifică (pentru instituții)
- ✓ Analiză cantitativă ce utilizează Eurobarometrele din mai 2013 și mai 2014
- ✓ Studiu comparat pe cinci state membre

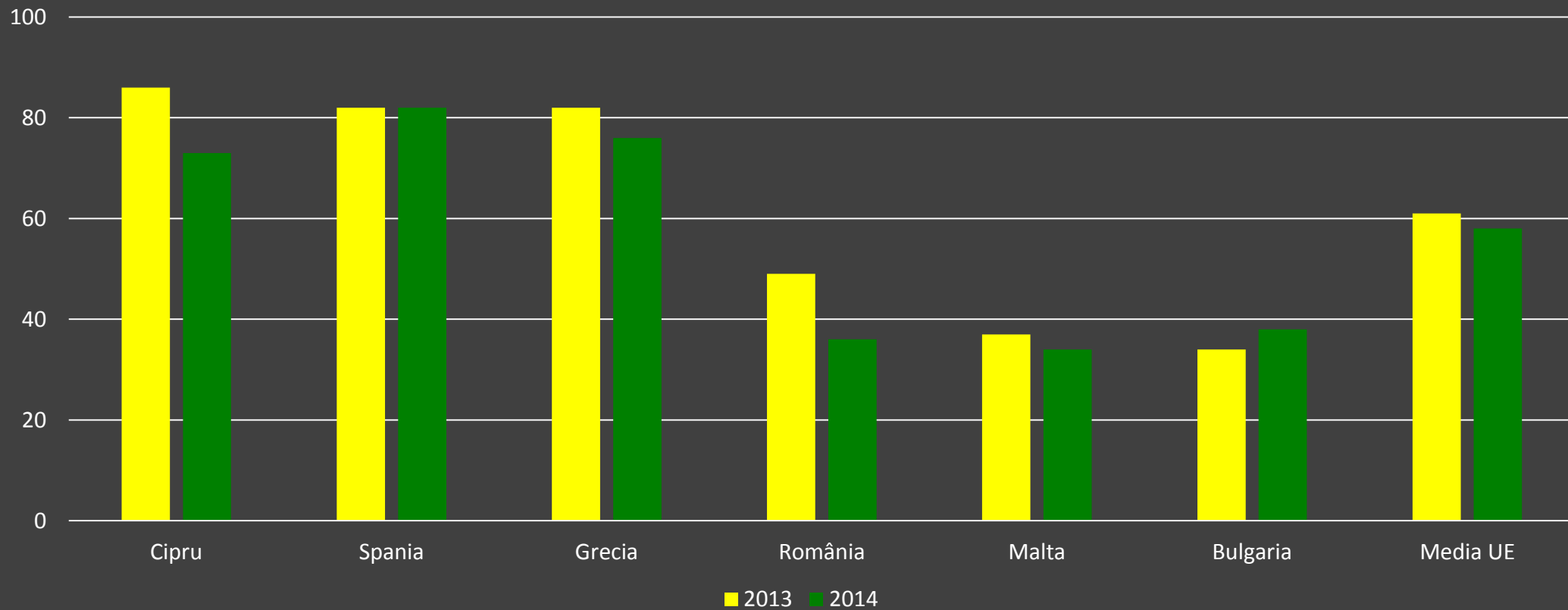
DIRECȚIE GREȘITĂ PENTRU UE

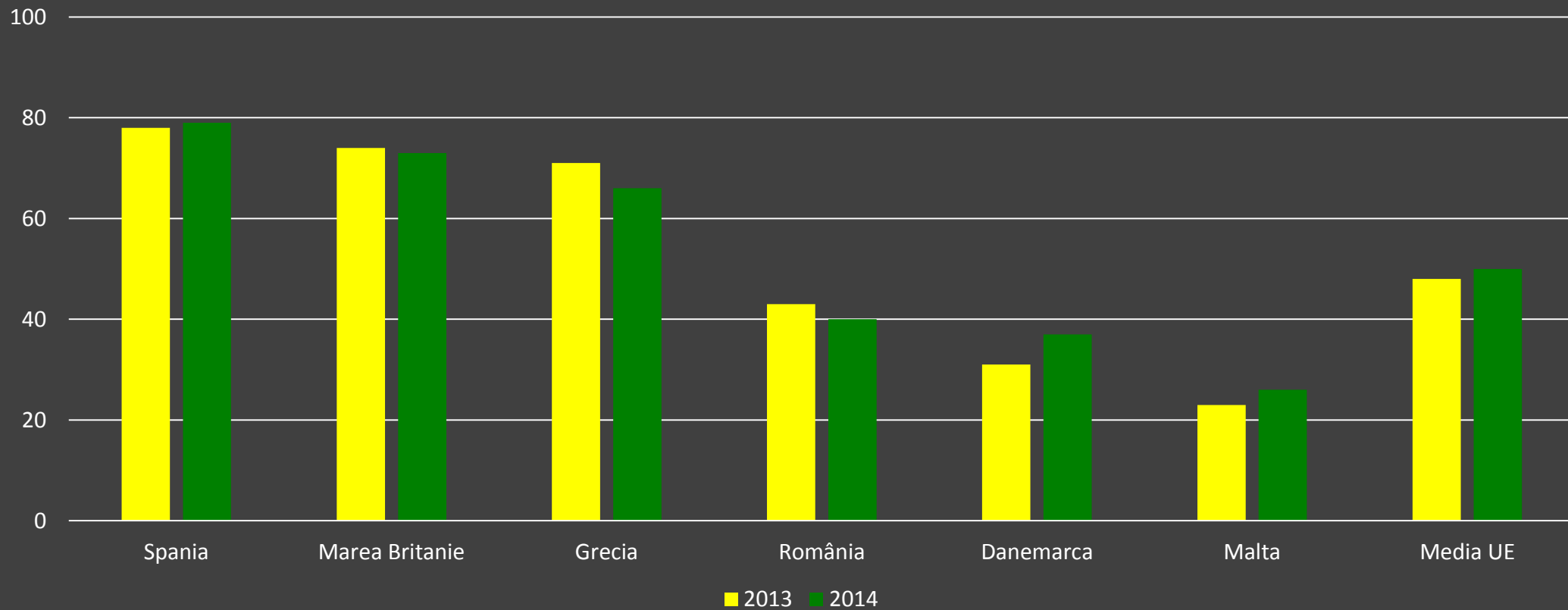
NEMULȚUMIRE FAȚĂ DE DEMOCRAȚIE ÎN UE

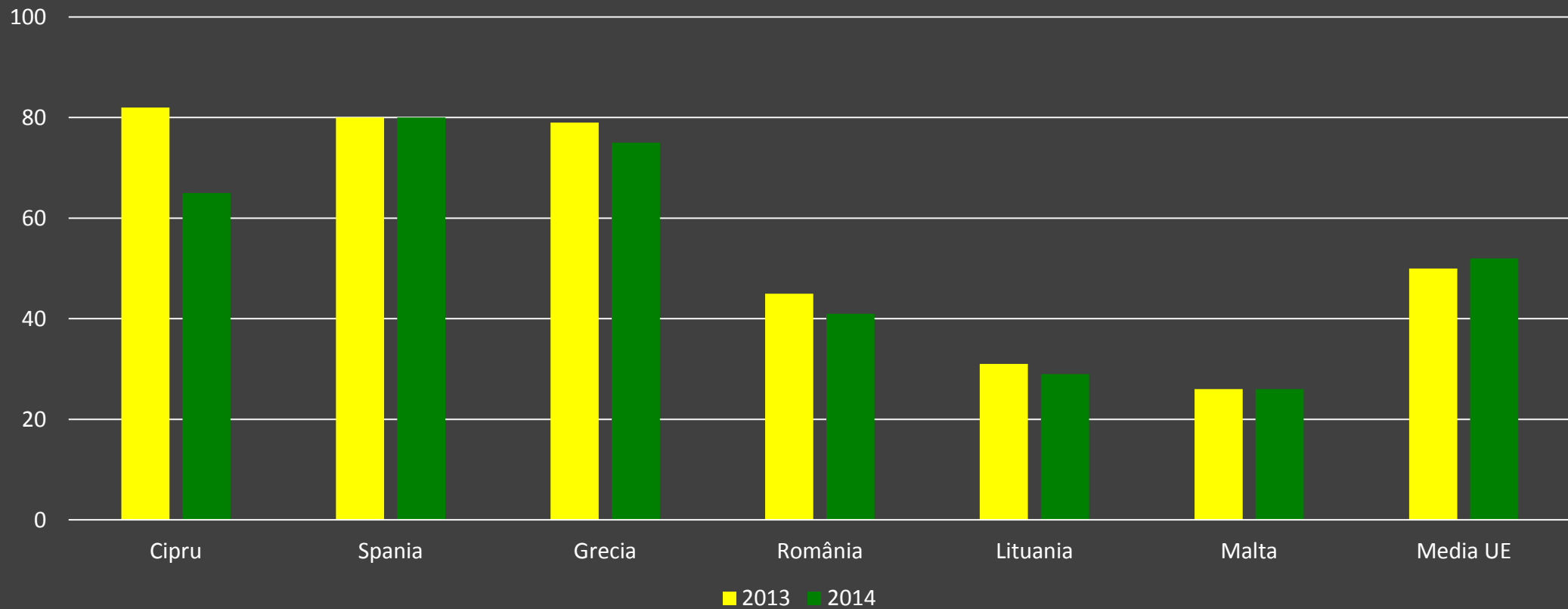
LIPSA ÎNCREDERII ÎN UE

LIPSA ÎNCREDERII ÎN PE

LIPSA ÎNCREDERII ÎN COMISIE

DISCUȚIE

- ✓ Majoritatea cetățenilor europeni este critică sau foarte critică la adresa UE și a instituțiilor sale
- ✓ Cetățenii din statele cu probleme financiare majore + britanicii sunt foarte critici la adresa UE
- ✓ Partide eurosceptice de succes în multe dintre aceste țări

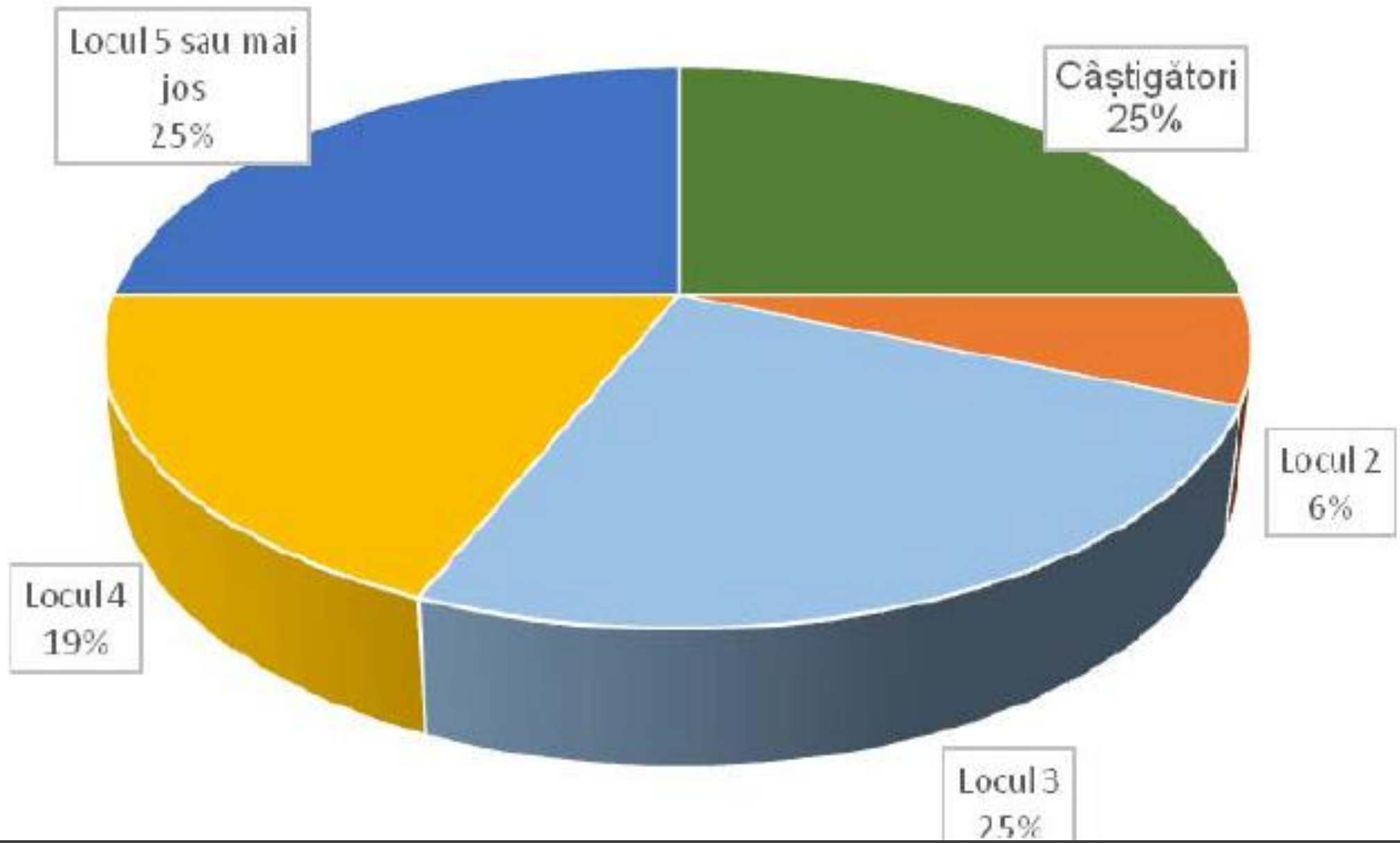
COMPARAȚIA PE 5 STATE MEMBRE

- ✓ Franța și Marea Britanie: vârsta și educația sunt asociate atitudinilor critice față de UE
- ✓ În Grecia există o atitudine generală critică față de UE
- ✓ În România și Ungaria mediul de rezidență și dezinteresul pentru politică sunt asociate atitudinilor critice față de UE

OFERTA: PARTIDELE POLITICE

- ✓ În câteva țări europene (Austria, Franța, Italia) există partide eurosceptice și extremiste cu experiență politică
- ✓ Ultimul deceniu a marcat ascensiunea unor astfel de actori în alte state-membre
- ✓ Ultimele alegeri europene reflectă popularitatea lor

Partidul politic (denumirea originală)	Țara de origine	Număr de locuri în PE
Partidul Libertății (Freiheitliche Partei Österreichs)	Austria	4
Interesul Flamand (Vlaams Belang)	Belgia	1
Partidul Popular Danez (Dansk Folkeparti)	Danemarca	4
Partidul Finlandezilor (Perussuomalaiset)	Finlanda	2
Frontul Național (Front National)	Franța	24
Alternativa pentru Germania (Alternative für Deutschland)	Germania	7
Partidul Național Democrat din Germania (Nationaldemokratische Partei Deutschlands)	Germania	1
Coaliția Stângii Radicale (Synaspismós Rizospastikís Aristerás)	Grecia	6
Asociația Populară – Zorii Aurii (Laïkós Síndesmos – Chrysí Avgí)	Grecia	3
Liga Nord (Lega Nord)	Italia	5
Partidul pentru Independența Regatului Unit (United Kingdom Independence Party)	Marea Britanie	24
Partidul Libertății (Partij voor de Vrijheid)	Olanda	4
Congresul Noii Drepte (Kongres Nowej Prawicy)	Polonia	4
Putem (Podemos)	Spania	5
Democrații Suedezi (Sverigedemokraterna)	Suedia	2
Mișcarea pentru o Ungarie mai bună (Jobbik Magyarorszáért Mozgalom)	Ungaria	3

DISCURSUL EUROSCEPTIC

CARACTERISTICI DISCURSIVE	EXEMPLE
Antisistem	FPO, FN, NDP, Zorii Aurii, LN, UKIP, PVV, Jobbik
Antiimigrație	Toate cu excepția AfD
Naționalism	Toate
Euroscepticism	FPO, DF, PS, FN, NDP, Zorii Aurii, LN, UKIP, PVV, SD, Jobbik
Populism	De stânga: Syriza, Podemos

ÎN ROMÂNIA

- ✓ În perioada post-aderare discursurile eurosceptice de respingere a proiectului european nu sunt vizibile la nivel parlamentar
- ✓ Unele poziții vag eurosceptice prezentate de PPDD
- ✓ Organizații politice și partide extraparlamentare cu discurs

COMBATEREA EUROSCEPTICISMULUI

- ✓ Selecția și pregătirea formatorilor în domeniul studiilor europene + reducerea hipertehnicității acestor studii
- ✓ Crearea unei culturi a valorilor comune europene la nivelul populației (informare, educare)
- ✓ Politici socio-economice care pot reduce nemulțumirile și atitudinile eurosceptice